

**איגוד הכדורסל בישראל
בית הדין העליון**

**ערעור 10-23
בבית הדין העליון של איגוד הכדורסל**

לפני	השופט (בדימוס) פרופ' עוזד מודריק עו"ד ברוך כצמן עו"ד עמנואל סלע
המערערת	הפועל ירושלים ע"י עו"ד דן סלע
המשיב	איגוד הכדורסל בישראל ע"י תובע האיגוד עו"ד איתמר ליפנר

פסק דין

עניינו של הערעור

1. בית הדין המשמעתי קיים, ביום 11.6.2023 דיון בעניינה של קבוצת הפועל ירושלים בכתב אישום בעבירת פגיעה על ידי אוהדים (סעיף 22(טו) של תקנון המשמעת) והתפרעות אוהדים (סעיף 22 (טז) של תקנון המשמעת). כתב האישום הוגש בעקבות שלושה אירועים שהתרחשו במשחק שהתקיים ביום 31.5.2023 בין המערערת לבין הפועל תל אביב. במהלך המשחק הושלכו, בשלושה מועדי זמן שונים, מצתים מהיציע לעבר רצפת האולם ["המגרש"]. אחד המצתים פגע בראשו של אחד משופטי המשחק, עמית בלק, וגרם לו לפציעה ולדימום.
2. בית הדין המשמעתי [עו"ד צבי רויזן ועו"ד עזרא האוזנר -דיינים] הרשיע את הפועל ירושלים ["המערערת"] או "הפועל ירושלים" או "הקבוצה" בעבירות שיוחסו לה וגזר עליה עונשים כמפורט:
 - א. קנס כספי בסך 60,000 ש"ח.
 - ב. עונש מותנה של שני משחקים ביתיים ברדיוס שלא יפחת מ- 50 ק"מ, לשתי עונות המשחקים הבאות
3. הערעור סב על חומרת העונש

עיקר טיעוני המערערת

4. המערערת טוענת שעונשה נגזר בחומרה יתרה משום שבית הדין לא נתן משקל ראוי לנסיבות ההתרחשות, לצעדים שהמערערת נקטה ותנקוט כדי להתמודד עם אלימות במגרשים ול"סולם" הענישה המקובל.

נסיבות מקלות

5. ההתרחשות המשולשת של זריקת מצתים לא הייתה "אירוע מתוכנן ומאורגן". זו הייתה תגובה אקראית להתגרות בוטה של אוהדי הפועל תל אביב שהשליכו חפצים שונים מן היציע העליון אל מקום מושב אוהדי הפועל ירושלים ביציע התחתון.
6. המצתים הושלכו לחלל האולם ללא "כתובת" מוגדרת. ממילא משליך המצת שפגע בשופט בלק לא התכוון לפגוע בו כל עיקר. העבירה של "פגיעה על ידי אוהדים" מצריכה יסוד כלשהו של כוונה. מבחינת העונש יש להבחין בין פגיעה מכוונת לפגיעה אקראית שהיא תוצאה של התנהגות רשלנית.
7. אמנם העבירה של פגיעה ע"י אוהדים כוללת אפשרויות שונות, אולם ככלל, פגיעה בשופט המשחק עולה בחומרתה על פגיעות שונות המנויות בסעיף. על כך ניתן ללמוד, בין השאר, מייחוס 'עבירת פרט' ספציפית לפגיעה גופנית בשופטי המשחק (20 ה')

מאמצים לסיכול אלימות אוהדים

8. בא כוח הפועל ירושלים שטח לפנינו את מודעות המערערת לחומרה שנובעת להתנהגות אלימה של אוהדים בכל ולאלימות שכרוכה בה פגיעה באדם כלשהו ובשופט המשחק בפרט. הוא ציין שהמערערת נקטה ונוקטת פעילות הסברתית ענפה. המערערת ביצעה תחקיר מעמיק של ההתרחשות ובמסגרתו אותר האוהד שידה את המצית. בכוונת המערערת לדרוש ממנו תשלום קנס ולהשתלב בפעילות הסברתית בקרב האוהדים; הכל כתנאי לחזרתו ליציעי האוהדים. במהלך הדיון לפנינו נמסר שתלונה נגד האוהד מטופלת בידי המשטרה ולכן הוקפאו מהלכי ה"ענישה" שהמערערת ביקשה לנקוט בהם. בא כוח המערערת אמר שתישקל האפשרות לפתוח בהליכים אזרחיים לאחר סיום חקירת המשטרה. אמנם אין בכך רלוונטיות לתיק זה אך בהחלט יש לכך רלוונטיות לעתיד.
9. המערערת ציינה לפני בית הדין שבאחרונה הוחלפה הבעלות בקבוצה. הבעלים החדש הציב לעצמו כמטרה בסולם עדיפות ראשון במעלה להילחם בתופעות הבריוניות מצד אוהדים
10. פסק הדין המשמעותי אינו מגלה התחשבות בנתונים הללו (פרט לציון חילופי הגברי בבעלות על הקבוצה) לשם הקלה בעונש.

"סולם" ענישה

11. המערערת ערכה טבלה שבה הוצגה הענישה שנגזרה בשנתיים האחרונות בידי בית הדין המשמעותי. בקביעת היקפי הקנסות בעבירות של פגיעה בידי אוהדים והתפרעות אוהדים נוהג בית הדין

המשמעותי להבחין בין קבוצות "קטנות" (שעונשי הקנס שמוטלים עליהן הגיע, למירב, לכמה אלפי שקלים, לבין הקנסות שהושתו על ארבעת הקבוצות ה"גדולות" (הפועל ירושלים, הפועל תל אביב, מכבי תל אביב והפועל חולון) שהגיעו, למירב לכ-30,000 ש"ח. הקנס שהושת על המערערת בעניין דן עולה ב-100% על הגבוה מבין הקנסות שהושתו על כל קבוצה אחרת.

12. ל"קפיצת מדרגה" זו אין טעם ואין הסבר בפסק הדין של בית הדין המשמעותי. אין לכך כל הצדקה. 13. העונש המותנה אינו מגודר כל עיקר. הוא עשוי להתפרש על כל עבירת משמעת שתובא לפני בית הדין או כל עבירת פגיעה או התפרעות קלה כחמורה. קביעת עונש מותנה רחב היקף כזה אינה מידתית.

עיקרי תגובת בא כוח האיגוד

14. תובע האיגוד גורס שהעונש אינו חורג בחומרתו. העונש משקף את החומרה הבולטת של ההתנהגות האלימה. אסור לעבור לסדר היום נוכח פעולות אוהדים שגורמות נזק גופני למי מן הנוכחים באולם ובוודאי נזק גופני למי מבעלי התפקידים; שחקנים, מאמנים ושופטים. 15. אין כל משמעות לכך שהאוהד שידה את המצית לא כיוון לפגוע דווקא בשופט המשחק עמית בלק. יידוי המצית נעשה מתוך כוונת פגיעה באדם. בכך נעוץ עיקר החומרה, מה גם שפגיעה בשופט המשחק לא הייתה בלתי סבירה בנסיבות האירוע. 16. העבירות, על פי נסיבותיהן, מצריכות תגובה עונשית מחמירה הגם שבביצוע העבירות כאן לא הוכח שהן תוצאה של פעילות מאורגנת של כלל אוהדי הפועל ירושלים. 17. המערערת לא הראתה שום פעילות יעילה למיגור תופעות של התפרעות אוהדיה. הלכה למעשה היא לא הצביעה על פעילות מונעת כלשהי. המערערת הסתפקה בהצהרות מילוליות שלפחות בשלב זה הן בבחינת שטר שספק רב אם שוברו בצדו. 18. אין יסוד לטענת המערערת שהעונש חריג בהיקפו ביחס לענישת עבירות דומות שהושתה על קבוצות אחרות. פגיעה פיזית בשופטים אינה התרחשות שכיחה. נדירותה אינה ממעיטה מחומרתה. נהפוך הוא. בית הדין המשמעותי הציב רף ענישה הולם לעבירות בנסיבותיהן. 19. התובע מסכים לגידור מסוים של הענישה המותנית.

דיון והכרעה

20. עיון בטענות המערערת מראה שלא נכלל בהן כל נימוק ענייני שעשוי להצביע על כך שגזר הדין אינו מידתי או שהוא בלתי סביר בנסיבות של ההתרחשויות שעולות כדי מעשה פגיעה מצד אוהדים והתפרעות אוהדים.

21. הפועל ירושלים נמנית עם קבוצות העילית של הכדורסל הישראלי. עליה לשמש מופת לקבוצות אחרות. משעה שהקבוצה אינה מנסה (וקל וחומר שאינה מצליחה) להשתלט על אוהדיה (גם אם מדובר בחלק קטן יחסית של קהל האוהדים) קמה ומתהווה דוגמה שלילית לקהלים של קבוצות אחרות.

22. אנחנו ערים לכך שאין זה פשוט להשתלט על קהל אוהדים מצומצם נטול רסן. אולם האמירות בעלמא שהוצגו לנו כאילו המערערת הציבה לה למטרה לשרש את תופעת ההתנהגות האלימה אינן משכנעות כלל ועיקר. דומה לנו שאלה אמירות מן השפה ולחוץ שכן שום מהלך מעשי, שום תוכנית מסודרת לא הוצגה. המציאות היא של שב ואל תעשה. מחדל המעש של הקבוצה יוצר אצל החלק הבריוני של אוהדיה תחושה שאין דין ואין דיין ולהם החופש להתפרע כרצונם.

23. הרכיב הכספי של העונש אינו חמור במושגי המערערת. אם יש בו החמרה יחסית לפעמים קודמות שבהם המערערת התבקשה לדין בעבירות דומות אין זאת אלא שהדיינים עשו מעשה נכון של שימוש בכלי היחידי שהתקנון מעמיד לרשותם.

24. לא ברור שהנוק הכספי (הקנס) שנגרם למערערת עשוי לסלול מסילות של הבנה בקרב המיעוט המתפרע. אם כך הדבר תועיל המערערת אם תגיש תביעה אזרחית כנגד מי מן האוהדים שמזוהים עם מעשי ההתפרעות (במקרה זה יש זיהוי מובהק של האוהד שאחראי למעשה האלים וממילא לנזקה של הקבוצה). יישאו אלה בנזקה של הקבוצה ולא יבולע לחלק הקהל שהתנהגותו ראויה.

25. כל עוד המערערת אינה פועלת במישור האמור, היא צריכה לשאת בתוצאות של מעשי האוהדים; היינו בעונש שהושת עליה.

26. אין גם חומרה מיוחדת ברכיב הרדיוס שהוא רכיב מותנה. גם ענישה בדרך של קיום משחק ביתי באולם מרוחק ספק יעילה כלפי המיעוט המתפרע שמצדו יגיע לכל מקום מרוחק ככל שיהיה שבו יתנהל משחק הקבוצה. דווקא הקהל הממושם עלול להירתע מן המיקום המרוחק של המשחק ואולם יש בכך כדי לדרבן את הקהל הממושם להתגייס ולסייע לקבוצה במאבקה באוהדיה הסוררים. הפסד ההכנסה וההוצאות הנוספות שמוטלות על קבוצה שנושאת עונש רדיוס אמור להניע את הקבוצה לעשות ככל יכולתה כדי למנוע התהוות מצב שיהווה בסיס להפעלת העונש המותנה.

27. למרות האמור לעיל ולנוכח גישת התובע נראה לנו נכון לגדר את מסגרת עונש הרדיוס כדלקמן : הפעלה שונה של שני משחקי הרדיוס. עונש של משחק רדיוס אחד יופעל אם תתבצע עבירה של פגיעה על ידי אוהדים שגרמה לפגיעה גופנית בלבד. עונש של משחק רדיוס שני יופעל אם תתבצע עבירה של התפרעות אוהדים.

28. כפוף לסיוג העונש המותנה כאמור בפסקה 27 לעיל, הערעור נדחה.

ניתן היום כ"ג אב, תשפ"ג 10 (אוגוסט, 2023) ויומאצא לבעלי הדין בדוא"ל

השופט (בדימוס) ד"ר עודד מודריק עו"ד עמנואל סלע עו"ד ברוך כצמן

חבר בית הדין

חבר בית הדין

נשיא בית הדין